
Vuoden 2023 tilinpäätöksen käsittely

KhVi 25.03.2024 § 46
5/02.04.01.03/2024

Valmistelija

Kunnanjohtaja Otto Koskela, puh. 040 199 2146
Hallintojohtaja Sanna Lahti, puh. 040 199 2310

Kuntalain 113 §:n mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilinpäätös kalenterivuotta vastaavalta tilikaudelta raportointivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Kuntalain 114 §:ssä on määräykset konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta, konsernitilinpäätöksen sisällöstä ja laajuudesta.

Kunnan tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutusvertailu ja toimintakertomus. Lisäksi kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti. Tätä varten tarpeelliset seikat on ilmoitettava liitetiedoissa. Kuntalain lisäksi tilinpäätöksen laadinnassa sovelletaan kirjanpitolakia ja kirjanpitolautakunnan hyvinvointi-alue- ja kuntajaoston antamia ohjeita ja lausuntoja säännösten soveltamisesta.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomus on osa tilinpäätöstä. Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja. Tilinpäätös on annettava tilintarkastajien tarkastettavaksi ja tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Kaakon kaksikon kunnissa tilinpäätöksen lisäksi on laadittu kuntien yhteinen henkilöstöraportti, joka käsitellään samassa aikataulussa tilinpäätöksen kanssa. Henkilöstöraportti täydentää tilinpäätöksen toimintakertomusosaa.

Vuosi 2023

Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyivät hyvinvointialueille ja kuntahallinnon tehtävät painottuvatkin nykyisin koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen. Hyvinvointialueuudistus muutti myös tilikauden 2023 alusta kunnan rahoitusrakennetta voimakkaasti: verotulojen suhteellinen merkitys kokonaisrahoituksesta korostuu vuodesta 2023 alkaen. Peruspalveluiden valtionosuusrahoitus tippui Virolahdella kasvaneiden sote-kustannusten myötä yli 80 % vuodelle 2023. Hyvinvointialueuudistuksella oli myös muita välittömiä toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia kuntiin, jotka tulee ymmärtää vertailtaessa tilikausien 2023 ja 2022 tuloslaskelmia mm. toimintatuottojen ja kulujen osalta. Näitä on avattu sekä tilinpäätöksessä että henkilöstöraportilla.

Kunnan väestörakenteen kehityksestä johtuen lapsi- ja nuorisoi-kauluokkiin kohdistuva palvelutarve on laskeva, mutta Virolahden kunnan mahdollisuudet kouluverkon sopeuttamiseen ilman kuntayhteistyötä ovat rajalliset. Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalveluiden kuntayhtymässä vuosina 2021-2022 merkittävästi kohonneiden kustannusten Virolahden kunnalle aiheuttamien taloushaasteiden ja tiedossa olevien toimintaympäristömuutosten vuoksi Virolahti lähtikin selvittämään jo vuonna 2022 yhteistyön syventämistä Miehikkälän kanssa. Virolahti esitti sekä kuntaliitostunnustelujen käynnistämistä että Kaakon kaksikon kuntien yhteisen palveluverkon kriittistä tarkastelua. Miehikkälä ei ollut valmis kuntaliitostunnusteluihin ja näki, että Virolahden ehdottamat säästökohteet, erityisesti ehdotus yläkoulujen yhdistämisestä heikentäisi erityisesti Miehikkälän kunnan elinvoimaisuutta. Neuvottelujen jälkeen Kaakon kaksikon palveluohjaustyöryhmä päätyi 11.1.2023 yhteiseen näkemykseen siitä, että oli tarpeen aloittaa selvitys Kaakon kaksikko –yhteistyön purkamisesta. Miehikkälän ja Virolahden kunnanvaltuustot käsitteivät yhteistyön päättämistä kokouksissaan 13.3.2023 ja 19.6.2023 ja päätösten mukaisesti Kaakon kaksikko –yhteistoiminta puretaan 31.7.2024 kuitenkin siten, että talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden osalta nykyinen yhteistoiminta päättyy vasta 31.12.2024.

Virolahden kunta ja Haminan kaupunki päättivät syksyllä 2023 käynnistää kuntaliitosselvityksen, jonka tavoitteena oli selvittää, onko yhtenä kuntana tai kaupunkina mahdollisuus paremmin vastata kuntien tulevaisuuden haasteisiin sekä paremmat edellytykset järjestää alueen asukkaiden palvelut ja niiden tarvitsema rahoitus pidemmällä aikavälillä. Tätä selvityksen käynnistämistä puolsivat alueen yhteiset taloudelliset haasteet sekä väestöpohjan ikääntyminen. Ripeällä aikataululla laaditut selvitysraportti ja yhdistymissopimus valmistuivat maaliskuussa 2024 – valtuustot tekevät päätöksen mahdollisesta kuntaliitoksesta 7.5.2024

Kuntaliitosselvityksen laatimisen ohessa Virolahden kunta ryhtyi aktiivisesti ennakkoiden rakentamaan ja muokkaamaan henkilöstöorganisaatiotaan Kaakon kaksikon yhteistoiminnan jälkeiselle ajalle 1.8.2024 alkaen. Kunnanhallitus päätti 9.10.2023 käynnistää Virolahden sivistys- ja hyvinvointipalveluita koskevat yt-neuvottelut, joiden tavoitteena oli muodostaa toiminnallisesti tehokas ja oikein mitoitettu organisaatio kyseiselle toimialalle. Joulukuussa 2023 Virolahden kunnanvaltuusto hyväksyi siihen mennessä neuvottelujen tuloksena määritellyt toimenpiteet ja päivitetyn sivistys- ja hyvinvointipalveluiden johtamisrakenteen 1.8.2024 alkaen. Toimialaan liittyviä yhteistoimintaneuvotteluja päätettiin vielä jatkaa alkuvuodesta 2024 mm. opetustoimen henkilöstöä koskevien muutosten sekä toimialan henkilöstön tehtävänkuvien päivittämistarpeen vuoksi. Näiden neuvottelujen vaikutukset tulevat voimaan 1.8.2024 lukien, kun Virolahden järjestämistä vastuulla ei enää ole Miehikkälän kunnan sivistys- ja hyvinvointipalvelut. Kaakon kaksikko –yhteistoiminnan purkautumisen johdosta myös kuntatekniikan hallinnon ja organisaation suunnittelu aloitettiin vuonna 2023.

Hyvinvointialueuudistuksen aiheuttama rahoitusepätasapaino sekä Ukrainan sodan jatkumisen myötä kasvaneet turvallisuusuhat Venäjällä ja rajoitukset itärajan liikenteessä määrittivät pitkälti kunnan toimintaympäristöä ja taloutta vuonna 2023. Toimintaympäristön muutoksiin reagoitiin vuonna 2023 päivittämällä Virolahden kuntastrategia vuodesta 2024 alkaen. Tavoitteena on valituilla toimenpiteillä tasapainottaa kunnan talous ja toiminta siten, että kuntalaisten verotus pysyy kohtuullisella tasolla.

Vuonna 2023 kunnan toimintakate (-9 266 614 euroa) toteutui lähes 340 000 euroa budjetoitua parempana. Valtionosuudet toteutuivat vuonna 2023 likimain oletetussa tasossa ja verotuloja paransi hieman ennakoitua suurempina toteutuneet vuoden 2022 verohännät. Emokunnan vuosikate oli negatiivinen -292 117 ja tilikauden tulos oli alijäämäinen -1 803 993 euroa. Konsernitaseeseen kertyi tilikauden 2023 aikana uutta alijäämää -2 103 044 euroa, minkä jälkeen kertyneitä alijäämiä konsernitaseessa on yhteensä 2 944 180,49 euroa (eli noin 986 euroa/asukas).

Vuoteen 2022 verrattuna kunnan nettoinvestointien taso laski huomattavasti: vuoden 2022 yli 3,1 miljoonasta eurosta vajaaseen 0,3 miljoonaan euroon vuonna 2023. Uutta lyhytaikaista lainaa jouduttiin vuonna 2023 nostamaan 1,0 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin suunnitellusti 400 000 euroa, jolloin lainakannan muutos kokonaisuutena tilikaudella oli 600 000 euroa.

Esittelijä

Virolahden kunnanjohtaja Otto Koskela

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

- 1) allekirjoittaa tilinpäätöksen ja jättää tilinpäätöksen tilintarkastajien tarkastettavaksi.
- 2) saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi.
- 3) esittää kunnanvaltuustolle, että tilikauden alijäämä 1 803 993,26 euroa siirretään yli-/alijäämätalille.
- 4) esittää kunnanvaltuustolle henkilöstöraportin 2023 hyväksyttäväksi.
- 5) oikeuttaa viranhaltijat tekemään tarvittavat tekniset korjaukset, korjaamaan mahdolliset kirjoitus- ja asiavirheet sekä muokkaamaan valtuustolle lähetettävän tilinpäätöskirjan ulkonäköä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.